

ЗАКОН ЗА ИЗБОР НА НАРОДНИ ВОДАЧИ

Глава първа ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1.

(1) *Управлението на държавата и обществото не е власт на правоимащи.*

То е процес на духовно и административно водачество на обществото, в което участват част от българските граждани, трудово наети в духовната и административни служби в държавата.

(2) В позиционен аспект административните служби се разделят на четири: *законодателна, изпълнителна, съдебна и информационна.*

(3) В организационен аспект те са *държавна служба и служби за народно самоуправление*, наричани администрация.

(4) Всяка служба има своите водачи, наричани основни ръководни лица.

(5) Гражданското общество е първостепенен работодател на тези основни ръководни лица.

Чл. 2.

С този закон, *в качеството си на работодател*, българското общество определя условията и реда за назначаване на основните ръководни лица и прекратяване на техните пълномощия.

Чл. 3.

Основни ръководни лица, по смисъла на този закон, са:

- *за държавата* - Председател на Велико/Общо народно събрание, Президент, Върховен съдия, Главен прокурор, Директор Националната гвардия и вътрешна сигурност;

- *за службите в народното самоуправление* - Зонални и Общински управители, Кметове на села, Зонални съдии, Общински прокурори, Зонални Главни полицейски инспектори и общински полицейски коменданти.

Чл.4

(1) Основните ръководни лица имат пълна свобода във формирането /определянето на екип/ и организацията на този екип /структура/ съобразени с Конституцията, както в подбора и назначаването, така и в освобождаването на служителите в ръководената от тях структура.

(2) Основните ръководни лица носят лична административна и наказателна отговорност за взетите от тях решения, както носят и солидарна отговорност за действията и/или бездействията на подчинените си служители.

Чл.5

(1) Назначените за служители в администрацията са наемни работници наричани

държавници /служители/.

(2) Народните служители, назначени от основните ръководни лица, изпълняват трудовата си дейност в държавните и местни администрации срещу заплащане на трудово възнаграждение.

Чл.6.

(1) Основни принципи в дейността на администрациите са: своевременност, обективност, единство, екипност и оперативна съвместимост.

(2) С прекратяване пълномощията на основно ръководно лице се прекратяват правомощията и на целия му екип.

Чл.7.

В Конституционна България няма незаменими и несменяеми водачи и служители.

Чл.8.

(1) Основните ръководни лица се назначават чрез пряк избор.

(2) Изборите се произвеждат при общо, равно и пряко избирателно право с тайно гласуване на домакинствата на територията на държавата.

(3) Домакинството е обособена клетка на обществото, най-малката жилищна единица, с която са свързани *потреблението, производството, наследството, осигуряването на подслон и отглеждането на следващите поколения.*

Под домакинство се разбира човек или група от хора /двама, трима, петстотин?, хиляда?/, които живеят на един и същ адрес, в едно и също жилище и имат задължението да плащат всички надлежни данъци свързани с това домакинство.

Глава втора

ИЗБИРАТЕЛНИ ПРАВА

Чл.9.

(1) *Избирателно право* имат всички български граждани от български домакинства, в които поне един от неговите членове притежава Национална застрахователна карта /НЗК/, издадена от службите по трудова заетост.

(3) До право на гласуване се допуска член на домакинствата, навършил 21 години, представил документ за самоличност, лична НЗК и декларация за платени данъчни задължения от членовете на домакинството.

(4) Лишени от право на участие в изборите, са: български граждани и български домакинства извън територията на България; лица поставени под запрещение или изтърпяващи наказание лишаване от свобода.

Чл.10.

(1) *Право да бъдат избирани* за основни ръководни лица имат всички български граждани - членове на домакинства на територията на държавата, навършили 30 години към изборния ден включително, с издадена от компетентните органи НЗК, но не по-възрастни от 62 години.

(2) Лишени от това право са лица: български граждани, представляващи българско домакинство постоянно живеещо в чужбина; граждани заемали ръководни постове в предходната българска държава доведена до национална катастрофа /т.е. изпълнявали ръководни функции в държавната и местни администрации от 1915 до 2013 г./; лица с криминални прояви или осъждани за престъпления от общ характер в своето минало /независимо от срока на давност/; лица поставени под запрещение, както и тези изтърпяващи наказание лишаване от свобода.

Глава трета ИЗБОРНА СХЕМА

Чл.11.

(1) Изборната схема е триетапно състезателна. Първият етап е с конкурсно начало за допуск до кандидатстване. Вторият етап е визуално отразено и медийно оповестено предизборна кампания на допуснатите до избор. Трети етап – избор на конкретен кандидат. Трите етапа са разработени в отделна глава на този закон.

(2) За избор на един или друг кандидат за основно ръководно лице /водач/, първият избор е вътрешен /във всяко домакинство, гражданите вземат свое консенсусно решение/.

(3) В изборния ден, представител на домакинството посещава изборната секция и упражнява правото на своето домакинство за избор. НЗК на лицето гласоподавател с изборни права се сверяват с Националния регистър на НЗК в Главната дирекция по човешки ресурси и трудова заетост.

Чл.12

(1) Произвеждането на изборите се осъществява чрез бюлетини равни на броя на домакинствата в кметството, /общината, зоната, държавата/.

(2) Изборите се произвеждат едновременно за цялата страна в ден обявен от Държавния секретар за неработен.

(3) Изборът на основни ръководни лица за държавна и общински администрации, се провежда в различни дни, но по един и същ ред и условия.

(4) Датите за изборните дни се обявяват от Държавния секретар не по-късно от пет месеца преди датата за произвеждане на изборите.

Чл.13

(1) Гражданското общество реализира правото си на избор единствено в избирателни секции /ИС/.

(2) Всяка избирателна секция се състои от председател, заместник-председател, секретар и членове.

(3) Общият брой на избирателни комисии се определя на принципа: една секция за 50 до 500 домакинства.

(4) Броят на членовете за всяка секция е:

1. за секции до 100 домакинства включително - до 5;
2. за секции от 100 до 500 - до 7;
3. за секции от 500 до 1000 - до 9.

Чл.14.

(1) Избирателната комисия в избирателната секция:

1. следи за спазване на този закон в изборното помещение и в района на секцията;
2. поддържа изборното помещение според изискванията на закона и с оглед осигуряване на достъп до гласуване,включително и на лица с физически увреждания;
3. осигурява свободното и спокойно протичане на гласуването в избирателната секция;
4. преброява гласовете за всеки кандидат, изготвя в два екземпляра протокол за резултата от гласуването в избирателната секция, като поставя и запечатва единият екземпляр в пакета с всички документи за работа на секцията, а втория предава на общинската организационна комисия в срок 12 часа след приключване на гласуването;
5. предава останалите книжа и материали на общ. администрация в срока по т. 4;
6. разглежда жалби, по които се произнася незабавно и решението се съобщава на жалбоподателя веднага;

7. обявява на публично място резултатите от гласуването в секцията.

(2) указанията на председателя на избирателна комисия са задължителни за всички граждани в изборното помещение. Тези указания могат да бъдат отменени с решение на секционната комисия.

(3) решението на секционната комисия, свързано с недопускане на избирател до гласуване, може да се обжалва пред общинската организационна комисия.

Чл.15.

(1) Народните служители в Гражданската воля са сменяеми по всяко време, но не по-рано от една година от първия работен ден на Държавния съвет. Освобождаването им се извършва:

1. по искане на 30 % от броя на домакинствата в зоната, доказан с резултати от местен референдум ;

2. аргументирано решение на съответните местни администрации.

(2) По искане на гражданите от съответния избирателен район, освобождаването на народния служител не подлежи на обжалване.

(3) Решението на местната администрация подлежи на обжалване от народния служител или протест на Зоналния или Главния прокурор.

(4) Съдебното производство е двуинстанционно пред Конституционния съд и от два различни състава.

(5) При отхвърлено Решение на местната администрация от втората инстанция на ВКС, народния служител продължава дейността си като такъв, а подписалите решението носят наказателна отговорност за клевета.

(6) При освобождаване на народен служител по искане на неговите съграждани или след потвърдено решение, народния служител губи право да се кандидатира за служител в следващите четири мандата. На негово място местната администрация назначава служебен представител до приключване на мандата на Държавния съвет.

Глава четвърта

ИЗБИРАТЕЛНИ СПИСЪЦИ

Чл.16.

(1) Избирателните списъци се изготвят от кметските и общински администрации по строг азбучен ред на съществуващите улици, възходящ ред на номерата в улицата и регистрираните на съответния номер домакинства. Списъците се подписват от общинския управител /кмета на населеното място/. Същите се заверяват с гербовия печат на общината. В градовете с районно деление избирателните списъци се подписват от кмета и секретаря на района.

(2) Всеки избирателен списък съдържа:

- брой на домакинствата включени в избирателната секция;
- трите имена, рождената дата и адресната регистрация на главата на домакинството;
- брой на членовете в домакинството;
- графа за вписване трите имена на гласоподавателя, представител на домакинството;
- графа за вписване на НЗК на гласоподавателя;
- графа за вписване броя на активно работещите от домакинството;
- графа за вписване броя на лицата от домакинствата, свободни от трудова заетост към изборния ден;
- графа за вписване броя на лицата пенсионери в домакинствата;
- графа за вписване броя на лицата с трайна нетрудоспособност в домакинството по здравословни причини.

Чл.17.

(1) Избирателните списъци се отпечатват въз основа на общинския регистър на

домакинствата, воден от "Гражданска регистрация и административно обслужване".

(2) Избирателните списъци се съставят не по-късно от 60 дни преди изборния ден. Домакинства променили настоящия си адрес след тази дата се вписват в отделни избирателни списъци към основните по новото им местоживееие. Броят на гласовете от тези списъци се добавят към гласовете от основните списъци след доказана промяна в регистъра на общинска служба "Гражданска регистрация и административно обслужване".

Чл.18.

Избирателните списъци се изготвят за всяка избирателна секция и се обявяват от ОБОК не по-късно от 60 дни преди изборния ден на видно място пред всяка избирателна секция и видно място в общината.

Чл.19.

Организационно-техническата подготовка на изборите за местни ръководни лица в зоната, общините и кметствата се осъществява от зоновете, общински и кметски администрации, а за държавни ръководни лица под прякото ръководство на Централна Контролна Комисия /ЦКК/.

Чл.20.

(1) Кметските и общински администрации организират предизборни зали, в които на индивидуални табла кандидатите писмено представят своите идеи, приоритети и вероятните структури с които ще ги реализират.

(2) В продължение на три месеца информационните служби /електронни и печатни/, равнопоставено предоставят ефирно време и място за живи и писмени изяви на кандидатите, за публичен дебат между тях, без анализи и коментарии за тяхното представяне.

Чл.21.

Разходите за излъчванията и публикациите:

- за избор на основни ръководни лица в държавните администрации са за сметка на републиканския резерв;
- за избор на Зонални ръководни лица - за сметка на зоналния бюджет;
- за основни ръководни лица в общината и кметството - за сметка на общинския бюджет.

Чл.22.

(1) За избор на основни ръководни лица, Председателят на Върховния Конституционен съд възлага координацията и контрола по изпълнение цялостната дейност по изборите на ЦКК .

(2) Всички разходи по подготовката и провеждането на изборите са по утвърдена план-сметка разпределена съгласно броя на домакинствата от съответните общински и зонални центрове, а разходите по ЦКК и производството на бюлетини за гласуване, са за сметка на републиканския резерв.

(4) Всички заявления, жалби, удостоверения и други книжа по този закон се освобождават от държавни такси.

Глава трета

ИЗБИРАТЕЛНИ ОРГАНИ

Чл.23.

(1) Централна контролна комисия /ЦКК/:

1. следи за изпълнението на този закон на територията на държавата.

2. упражнява методическо ръководство и контрол върху дейността на зоналните и общински администрации и изборителните секции.
3. поддържа страница в Интернет, в която публикува решения, методически указания, предварителни и окончателни резултати от изборите и други законоустановени документи и данни свързани с изборите;
4. регистрира кандидатите за участие в изборите за държавни ръководни лица и им издава удостоверения;
5. утвърждава техническия образец на изборната бюлетина и определя условията и реда за отпечатване на бюлетините, не по-късно от 35 дни преди изборния ден;
6. разглежда жалби против решения и действия на зоналните и общински изборителни комисии, произнася се по тях в тридневен срок с окончателно решение и го обявява незабавно;
7. определя условията и реда за участие на външни наблюдатели и не по-късно от 50 дни преди изборния ден и им издава удостоверения;
8. издава методически указания за работа на общинските, районните и секционните изборителни комисии по прилагане на този закон и провежда обучение на членовете на Зоналните изборителни комисии;
9. обявява резултатите от изборите и издава удостоверения на избраните за основни ръководни лица.
10. обнародва в "Държавен вестник" резултатите от изборите незабавно след обявяването им от три самостоятелни компютърни центрове;
11. предоставя информация на кандидатите и информационните служби за крайните резултати от изборите по изборителни секции за цялата страна върху магнитен носител и ги публикува в Интернет;
12. публикува резултатите от изборите по изборителни секции за цялата страна в специален бюлетин и на магнитен носител не по-късно от 40 дни след изборния ден;
13. предава по един екземпляр от протоколите на секционните и общински изборителни комисии в Националния архивен фонд;
14. организира и провежда чрез средствата за масово осведомяване разяснителна кампания относно правата и задълженията на гражданите в подготовката и произвеждането втори тур на избори;
15. предлага на Държавния секретар да насрочи в 14-дневен срок от датата на обявяване на крайните изборни резултати нов избор, когато няма избран кандидат на първи тур;
16. определя условията и реда за експериментално бъдеща възможност за гласуване по електронен път.

(2) всички решения на Централната контролна комисия се съобщават и чрез публикуване в бюлетин на Българската телеграфна агенция и в Интернет страницата на Централната контролна комисия.

(3) решенията на Централната контролна комисия могат да се обжалват пред Конституционния съд чрез местната съдебна инстанция в срок от три работни дни от съобщаването им. В тридневен срок Върховният административен съд се произнася с решение, което е окончателно.

(4) решенията на Централната контролна комисия се обжалват в срок до три работни дни от съобщаването им пред Конституционния съд. В срок до 24 часа три членен състав на конституционния съд се произнася с решение, което е окончателно.

Чл.24.

- (1) Зонална обобщаваща комисия /ЗОК/ се съставя от представители на общините, избрани на лотарийен принцип от общинските дирекции „Човешки ресурси и трудова заетост“ из между пенсионирани учители по математика, живеещи в съответната зона.
- (2) Зоналният губернатор със Заповед назначава определените лица не по-късно от три месеца преди изборния ден.
- (3) Броя на членовете на ЗОК е равен на броя на общините в зоната плюс зоналните: прокурор, юрист и финансист.
- (4) На първото си заседание ЗОК избират свой председател, зам. председател и технически секретар.

Чл.25.

- (1) Общински организационни комисии /ОБОК/ се назначават от зам.кметовете на общините по човешки ресурси и трудова заетост.
- (2) В състава на ОБОК влизат временно безработни членове на домакинствата с висше, колежанско или средно образование. ОБОК се състоят от председател, заместник-председател, секретар и членове.
- (3) Общият брой на членовете на комисиите, включително председател, заместник-председател и секретар се определя от броя на избирателните секции в общината.

Чл.26.

За периода от датата на назначаването им до приключване на мандата членовете на ЦКК, ЗОК, ОБОК и ИС получават месечно възнаграждение в размер на последната си месечна брутна заплата /за пенсиониралите се в предходния на назначаването месец/ или пълния размер на получаваната пенсия за всички останали.

Чл.26.

- (1) Необходимия финансов ресурс за ЗОК се заделя от бюджета на Зоналната администрация, а за членовете на общинските и секционни избирателни комисии - от бюджета на съответните общини.
- (2) Тези възнаграждения не се облагат с данъци и такси. Осигурителните вноски по Кодекса за социално осигуряване и Закона за здравното осигуряване са за сметка на съответния бюджет.

Чл.27.

- (1) Общинският управител изпраща до зоналната администрация нотариално заверени копия от избирателните списъци, съдържащи:
 - броя на домакинствата с настоящ адрес в града и прилежащите към общината селища;
 - броя и номерацията на избирателните секции, поотделно за града и всяко селище;
 - поименен списък на членовете на всяка изборна секция;
 - поименен списък с членовете на общинската организационна комисия;
- (2) Към списъците на избирателните комисии, общинските администрации представят и списък на лица, които ще заместят лицата от основния списък, в случай че последните са в трайна невъзможност да изпълняват функциите си.
- (3) Заместването се извършва с предхождащо уведомление: за Централната контролна комисия - на Конституционния съд, за Зоналните обобщаващи комисии - на ЦКК, за общинските - на ЗОК, а за избирателни комисии - на ОБОК.

Чл. 28.

Не по-късно от 45 дни преди датата на изборите Централната контролна комисия провежда инструктаж на председателите и зам. председателите на зоналните

обобщаващи комисии.

Чл. 29.

(1) Не по-късно от 40 дни преди датата на изборите, участниците в инструктажа, разработват Зонална инструкция и инструктират членовете на низходящите комисии срещу подпис.

(2) В изборния ден списъците от инструктажа се поставят на видимо място в избирателната секция. В останалото време списъците се съхраняват като ценни книжа от общините.

Чл. 30.

За членове на СК /секционни комисии/ се назначават пенсионери с висше или колежанско образование аналогично на ОБОК не по-късно от 45 дни преди изборния ден.

Чл. 31.

(1) За членове на всички избирателни комисии се назначават лица, които отговарят на условията на Конституцията и по смисъла на този закон.

(2) При изпълнение на своите функции членовете на избирателните комисии са длъжностни лица по смисъла на Наказателния кодекс и носят наказателна отговорност.

(3) При изпълнение на функциите си членовете на избирателните комисии не могат да носят никакви отличителни знаци, освен длъжността изпълняваща в комисията.

(4) В избирателния ден и в местата определени за изборни секции, членовете на избирателните комисии не могат да провеждат предизборна агитация.

Чл.32.

(1) Заседанията на избирателните комисии са законни, когато на тях присъстват повече от 75% от членовете им. От заседания могат да отсъстват само болни членове или по семейни причини. Незаконно отсъстващите се лишават от съответното възнаграждение.

(2) Решенията се вземат с мнозинство две трети от присъстващите и се подписват от председателя и секретаря. Когато един от тях отсъства, решението се подписва от заместник-председател.

(3) За всяко заседание на избирателните комисии се съставя протокол, който се подписва по реда на ал. 2. Цялата документация на секционните комисии и протоколите с крайните изборни резултати се изготвят в три екземпляра и съхраняват до следващите избори. Първи екземпляр – на съхранение в кметството, втори екземпляр – в общината и трети екземпляр в ЦКК.

(4) На заседанията на общинските организационни комисии не могат да присъстват застъпници. И становища, мнения и възражения се записват в протокола.

Чл.33.

(1) Зонална обобщаваща комисия:

1. ЗОК е основен организатор в провежданите избори на територията на зоната.

2. следи за изпълнението на този закон на територията на съответната зона;

3. провежда открит публичен конкурс между всички кандидати по предварително подготвена национална програма с актуални въпроси за развитието на зоната и проблеми на държавата. Оценяването се извършва от национална комисия от специалисти по общество и право за пригодността на кандидатите по защита на националните и регионални интереси и прави класация на кандидатите;

4. обявява информацията с резултатите от класацията на всеки кандидат;

5. регистрира за участие в изборите класиралите се на 1-во, 2-ро и 3-то място кандидати и ги обявява публично.
6. контролира подготовката на общинските организационни комисии, изготвянето и обявяването на избирателните списъци, образуването на избирателните секции, отпечатването на бюлетините;
7. оказва съдействие за осигуряване на нормални условия в СК за гласуване на лица с физически увреждания;
8. контролира своевременното и правилното образуване на избирателните секции;
9. регистрира публичните изяви на кандидатите и ги отразява публично;
10. регистрира застъпници на кандидатите за народни представители;
11. оказва методическа помощ на общинските избирателни комисии;
12. снабдява секционните избирателни комисии със законоустановени избирателни кутии, бюлетини за гласуване, формуляри, протоколи, извлечения и чернови, като контролира тяхното съхранение, разпределение по секции и транспортиране;
13. разглежда жалби против решения и действия на общинските избирателни комисии и се произнася по тях незабавно до три часа от постъпване на жалбата и преди края на изборния ден;
14. насрочва втори изборен тур, когато няма избран кандидат;
15. предава на Централната контролна комисия всички документи на секционните комисии, като оставя нотариално заверени копия в общинския административен център.

(2) решенията на ОБОК се обявяват на общодостъпно място в сградата, в която тя се помещава.

(3) решенията на ОБОК се обжалват в тридневен срок от обявяването им пред Централната контролна комисия. Последната в тридневен срок се произнася с решение, което се обявява незабавно и е окончателно.

Чл. 34.

(1) Общинската организационна комисия:

1. следи за изпълнението на този закон на територията на избирателния район;
2. назначава секционните избирателни комисии;
3. следи и контролира изготвянето и обявяването на избирателните списъци, образуването на избирателните секции, приемането на празните бюлетини и документи от председателите на СК.
4. следи за осигуряване на условия за гласуване на лица с физически увреждания;
5. следи за своевременното и правилното образуване на избирателните секции;
6. обявява публично кандидатите след окончателната регистрация;
7. регистрира дейността на информационните служби;
8. снабдява секционните комисии с избирателни кутии, бюлетини за гласуване, формуляри на протоколи, извлечения и чернови, като контролира тяхното съхранение, разпределение по секции и транспортиране;
9. разглежда жалби против решения и действия на секционните комисии и се произнася по тях незабавно до един час преди края на изборния ден;
10. установява и оповестява резултатите от гласуването в избирателния район;
12. насрочва втори изборен тур, когато няма избран кандидат;
13. предава на Централната контролна комисия секционните протоколи, районния протокол и всички други книжа.

(2) решенията на общинската организационна комисия се обявяват на общодостъпно място в сградата, в която тя се помещава.

(3) тези решения се обжалват в тридневен срок от обявяването им пред ЗОК.

Последната в тридневен срок се произнася с решение, което е окончателно и се обявява незабавно.

Чл.35.

(1) Всеки избирател може да поиска отстраняване на непълноти и грешки в избирателния списък с писмено заявление до кмета на населеното място.

(2) Заявления се приемат от съответната администрация най-късно седем дни преди изборния ден.

(3) Управителят на общината или кмета на селото /района/ разглежда заявлението в двудневен срок и се произнася по него с мотивирано решение, което обявява незабавно на заявителя и на публично място в съответната избирателна секция.

4) Всеки заинтересуван може да обжалва решението пред районния съд в двудневен срок. Съдът разглежда жалбата в открито заседание в двудневен срок с призоваване на жалбоподателя и кмета и постановява решение, което е окончателно.

Чл.36.

(1) Избирателни списъци в лечебни и здравни заведения, почивни домове, домове за стари хора и други такива, се съставят от ръководителя на заведението или дома.

(2) Ръководителят на заведението или дома уведомява за включените в списъка лица органите по чл. 26, ал. 1, за да бъдат заличени от избирателните списъци по адрес, преди предаване на избирателните списъци на секционните избирателни комисии.

Чл.37.

(1) Български домакинства, временно пребиваващи /живеещи/ в чужбина, могат да участват в изборите след установяване на настоящ адрес в България и бъдат включени в изборния списък по смисъла на настоящия закон.

(2) Когато тези лица са били заличени от избирателните списъци преди предаването им на секционните избирателни комисии, те се вписват в допълнителни списъци от органите по чл. 26, ал. 1.

Чл.38.

Удостоверения за гласуване на друго място не се издават.

Чл.39.

Български домакинства временно пребиваващи /повече от шест месеца / в чужбина, губят избирателните си права до окончателното си завръщане и установяване на настоящ адрес в Родината.

Чл.40.

(1) Поправки в избирателните списъци не се допускат.

(2) Зачиването на домакинства от избирателните списъци става преди отпечатването им автоматизирано.

Глава пета

ИЗБИРАТЕЛНИ РАЙОНИ И ИЗБИРАТЕЛНИ СЕКЦИИ

Чл.41.

(1) За произвеждане на избори територията на всеки зонален център се разделя на едномандатни избирателни райони, съпадащи с границите на общините.

(2) Наименованията, границите и номерацията на избирателните райони се определят от зоналната администрация и се подписват от губернаторът на зоната и

председателите на общински организационни комисии.

(3) Нотариално заверен Списък с избирателните райони се изпраща до ЦКК не по-късно от 90 дни преди изборния ден.

Чл.42.

(1) Гласуването и преброяването се извършва по избирателни секции. Проверка на списъците с участвалите в изборите се извършва и електронно по НЗК. Председател на изборна секция допуснал избирател без НЗК носи наказателна отговорност.

(2) Управителят на общината отдава в заповед избирателните секции на територията на общината не по-късно от 60 дни преди изборния ден и утвърждава тяхната номерация и адрес.

(3) Заповедта на управителя се обявява публично в местен ежедневник. Тя може да бъде обжалвана пред зоналния управител в срок от две работни седмици, който се произнася окончателно в този срок.

(4) В срок не по-късно от 90 дни преди изборния ден управителите на общини изпращат на Главна дирекция "Гражданска регистрация и административно обслужване" списък с адресите на избирателните секции и уведомяват общинската организационна комисия след назначаването ѝ.

Чл.43.

(1) В една избирателна секция се включват не повече от 1000 домакинства.

(2) В населените места се образуват толкова секции, колкото пъти числото 1000 се съдържа в броя на домакинствата. При наличие на остатък може да се образува допълнителна секция.

(3) При районно обособени населени места кметът на общината образува секция с не по-малко от 20 домакинства.

Глава шеста

КАНДИДАТИ ЗА ВОДАЧИ /ОСНОВНИ РЪКОВОДНИ ЛИЦА

Чл.44.

(1) Кандидатите за основни ръководни лица се записват в общинските администрации. Общинските администрации предават списъците в съответната зонална администрация, а зоната в ЦКК.

(2) Всеки от кандидатите получава допуск до участие в изборното състезание след успешно издържан пълен психологически тест, тест по български език и тест за интелигентност.

(3) За получилите допуск, Държавния съвет изготвя въпросници за съответната изборна длъжност, с тематични казуси специфични за областта или държавата.

(4) Всички кандидати получават въпросниците от ЦКК, но не по-късно от 60 дни преди състезателния ден.

(5) Политическите партии или коалиции имат право да подготвят мажоритарни кандидати, а последните сами определят чия помощ да предпочетат.

(6) Политическите партии и коалиции сами определят чия кандидатура да подкрепят и могат да участват в подготовката на кандидата.

Чл.45.

(1) Общинските администрации изпращат на губернатора на зоната, нотариално заверен списък с извършената първоначална регистрация на кандидатите не по-късно от 24 часа след изтичане на срока за регистрациите.

(2) Зоналната администрация съставя график по общини за явяване на кандидатите и

провежда тестовете. Резултатите изпраща в Централната контролна комисия.

(3) ЦКК класира кандидатите по резултати и пригодност за кандидатстваната длъжност, дава допуск на класираните се на първите три места за всяка длъжност, а на всички останали изпраща писмено уведомление за непригодност.

(4) Решението на ЦКК може да се обжалва в срок от една работна седмица от датата на уведомление на кандидата пред Върховния конституционен съд.

(5) Списъкът с окончателните кандидати се подрежда по строг азбучен ред и се обявява 50 дни преди изборния ден.

Чл.46.

(1) Регистрирането на кандидатите получили допуск се извършва от общинските организационни комисии в отделен регистър след представяне на следните документи:

1. Заявление от кандидата за лична воля да бъде регистриран като кандидат и за коя длъжност ще се състезава;
2. Допуск от ЦКК по установен образец;
3. Диплом за завършено образование;
4. Декларация от кандидата по образец, че отговаря на условията по чл. 3, ал. 2, в които посочва трите си имена, своя настоящ адрес и номер на НЗК;
5. Свидетелство за съдимост;
6. Данъчен документ за актуалното имотно състояние на кандидата.

(2) Регистрирането на кандидатите в общинските организационни комисии се извършва не по-късно от една работна седмица след получаване на допускат. Пропусналите този срок се считат за отказали се и отпадат от регистрацията. Всички документи на кандидатите се съхраняват от ОБОК като ценни книжа.

Чл.47.

(1) Когато не са спазени изискванията на този закон, общинската организационна комисия отказва да извърши регистрацията на кандидата, като писмено мотивира решението си и го съобщава незабавно в зоналната обобщаваща комисия и на конкретния кандидат.

(2) Отказът по ал. 1 може да се обжалва от кандидата пред Централната контролна комисия в срок от една работна седмица от получаване на съобщението.

(3) Не по-късно от 24 часа след изтичане срока за регистрацията, общинските организационни комисии изпращат заверени преписи от документите на регистрираните кандидати в Зоналната обобщаваща комисия.

Чл.48.

Зоналните обобщаващи комисии в продължение на две работни седмици изготвят и изпращат в ЦКК на съхранение индивидуалните кандидатски досиета с приложена по опис пълна документация за всеки допуснат кандидат.

Чл.49.

(1) Централната контролна комисия извършва проверка на документите, а списъците се предават незабавно на Главна дирекция "Гражданска регистрация и административно обслужване". При установяване на нередности Централната контролна комисия дава указания за отстраняването им.

(2) Срокът за отстраняване е пет работни дни от датата на получаване на съобщението.

(3) В случай на неизпълнение на указанията по ал. 2 в срок Централната контролна комисия отказва регистрацията.

(4) Този отказ на ЦКК за регистрацията не подлежи на обжалване.

(5) Централната контролна комисия изпраща на общинските организационни комисии списък на окончателно допуснатите до регистриране кандидати.

Чл.50.

След горе цитираните процедури общинските изборителни комисии изготвят окончателните списъци със законно регистрираните кандидати и ги разпространяват чрез местните средства за масова информация.

Чл.51.

Кандидатите нямат право на застъпници и сами представляват и защитават изборните си интереси пред държавните органи, обществените организации и изборителните комисии.

Чл.52.

(1) Всички кандидати, след регистрацията си прекъсват изпълнението на трудовата си дейност и ползват полагаемия си платен годишен отпуск и допълнителен неплатен служебен за периода от регистрацията до обявяване на резултатите от изборите включително.

(2) Отпускът се зачита за трудов или служебен и осигурителен стаж.

(3) Когато регистрацията е анулирана, отпускът по ал. 1 се прекъсва от деня на анулирането. Когато анулирането е отменено, се счита, че отпускът не е прекъсван.

(4) Избраните кандидати, работещи в държавни или общински учреждения, предприятия, търговски дружества и организации с държавно или общинско участие повече от 50 на сто, имат право след прекратяване на пълномощията им да заемат предишната си длъжност, а в случаите, когато тя е закрита - друга равностойна длъжност в същото или с тяхно съгласие в друго държавно или общинско учреждение, предприятие, търговско дружество с държавно или общинско участие повече от 50 на сто или организация.

(5) Когато предишната длъжност на избрания кандидат е заета от друго лице, трудовото правоотношение с това лице се прекратява без предизвестие.

(6) Президентът, Държавният секретар, действащите министри, Върховният съдия, съдиите от Конституционния съд и Главният прокурор не могат да участват като кандидати в избори за Велико народно събрание, преди изтичане мандата им на съответната длъжност.

Чл.53.

(1) По време на предизборната кампания регистрираните кандидати и застъпниците не могат да бъдат задържани и привлечани към наказателна отговорност освен в случаите на заварено тежко престъпление.

(2) От окончателното регистриране на кандидатите до обявяване на резултатите от изборите кандидатите за народнислужители и застъпниците са длъжностни лица по смисъла на Наказателния кодекс и носят наказателна отговорност.

(3) Когато регистрацията на кандидат е анулирана, правата и задълженията му по ал. 1 и 2 се прекратяват от деня на анулирането.

Глава седма

ПРЕДИЗБОРНА КАМПАНИЯ

Чл.54.

Предизборната кампания започва 2 дни след обявяването на окончателните списъци с кандидатите по ред и условия установени в този закон.

Чл.55.

(1) Кандидатите и всички граждани имат свобода на предизборни събрания, на

агитация в устна и писмена форма и чрез средствата за масово осведомяване.

(2) Предизборната агитация се води единствено на официалния език.

(3) Предизборните диспути са публични. За реда при провеждането им отговарят организаторите и общинските организационни комисии и право охранителните органи на съответния общински център.

(4) Предизборна агитация на работните места не се допуска.

(5) От обявяване датата на изборния ден до произнасяне на окончателните резултати от изборите, всеки опит за изнасяне на информация от социологически проучвания и прогнози на политолози се счита за престъпление срещу свободата на личния избор и се наказва с ефективно лишаване от свобода.

Чл.56.

(1) Всички кандидати, допуснати до участие в изборите, имат право на еднакъв достъп до източниците на информация, необходим за целите на предизборната им кампания. Предизборната кампания провеждана чрез средствата за масова информация се организира и провежда за сметка на общинските бюджети.

(2) Общинските администрации използват собствените си печатни и електронни издания, а с останалите договарят, като предоставят едни и същи условия на всички регистрирани кандидати в общинските центрове и организират публичния диспут между тях.

(3) Централните печатни и електронни издания излъчват диспути с актуално значение за страната. Излъчванията и отпечатването им в централните издания е за сметка на държавния бюджет отпускан за провеждане на съответните избори.

Чл.57.

Главен редактор на ежедневник или периодично издание, допуснал публикуване на материал съдържащ социологическо проучване или прогноза; материали накърняващи правата и доброто име на кандидат, носи наказателна отговорност, включително и закриване на изданието.

Чл. 58.

(1) По време на предизборната кампания общинските администрации изготвят еднотипни агитационни материали за всички кандидати. Изготвените материали са за сметка на самите кандидати.

(2) Всеки агитационен материал съдържа информация във вид на биографични данни за кандидата и неговите стратегически приоритети.

(3) Агитационните материали се поставят на определени от общинската администрация места, а на сгради - с разрешение на собственика или управителя на имота, предоставено на кандидата в писмен вид.

(4) Забранява се използването на държавен и общинския транспорт за предизборна агитация.

(5) Забранява се разпространяването на агитационни материали, извън посочените в ал.2. места.

(6) Забранява се унищожаването и заличаването на агитационни материали, поставени по установения в този закон ред, до края на изборния ден.

(7) Управителят на общината, кмета на района или кметството по решение на общинската организационна комисия и при необходимост със съдействие на право охранителните органи премахва или изземва агитационните материали, поставени в нарушение на този закон, а на нарушителите се налага парична санкция. Премахването на такива материали в изборния ден може да става и по решение на секционните

комисии.

(8) Упълномощените органи от общинската администрация в срок три дни след датата на публикуване на окончателните резултати от изборите премахват поставените от тях материали по ал.1.

Чл. 59.

(1) Не се допуска предизборна агитация в изборния ден.

(2) Резултати от допитвания до общественото мнение по повод на изборите не могат да се огласяват в периода по ал.1.

(3) Социологически анализи и проучвания се прекратяват 14 дни преди изборния ден.

(4) Разрешения за провеждане на социологически проучвания се издават от Централната контролна комисия най-малко 30 работни дни преди изборния ден.

Чл. 60.

(1) Предизборните програми на радио- и телевизионните оператори започват 60 дни преди изборния ден.

(2) Предизборната кампания се отразява от Българската национална телевизия и Българското национално радио под формата на клипове, диспути и хроники.

(3) Не се разрешава използване на Българската национална телевизия и Българското национално радио за целите на предизборната кампания извън времето, определено за посочените в ал. 2 форми.

(4) Ръководствата на Българска национална телевизия и Българско национално радио са длъжни да спазват принципите за равенство и обективност при отразяване на проявите на кандидатите в информационните си емисии.

(5) Екипите, формите и темите на диспутите се определят съвместно от генералните директори на Българска национална телевизия и Българско национално радио и упълномощени представители на зоналните избирателни комисии. Тези условия се утвърждават от Централната контролна комисия не по-късно от 40 дни преди изборния ден.

Чл. 61.

В предизборната кампания по Българска национална телевизия и Българско национално радио се забранява използването на елементи от търговска реклама, както и участие на представители на партии и коалиции изразяващи подкрепа за определен кандидат.

Чл. 62.

Редът за телевизионното излъчване на предизборната кампания по Българската национална телевизия и Българското национално радио е по зони и строг азбучен ред на общинските центрове.

Чл. 63.

Предизборната кампания по Българската национална телевизия и Българското национално радио започва и завършва с клипове на общинския център с продължителност до една минута.

Чл. 64.

Времето за излъчване на хрониките и клиповете се определя по предварително подготвен разчет изготвен от ЦКК.

Чл. 65.

Българската национална телевизия и Българското национално радио предоставят на удостоените кандидати телевизионно и радио време за не по-малко от три диспута с общо времетраене не по-малко от 180 минути.

Чл. 66.

(1) Регионалните радио- и телевизионни центрове се използват от кандидатите в периода на предизборните излъчвания по строг азбучен ред на собствените и фамилни имена на кандидатите.

(2) Регионалните радио- и телевизионни центрове предоставят ежедневно по 120 минути радио- и телевизионно време за диспути между кандидатите, 60 минути за въпроси на зрителите и 60 минути за отговори на кандидатите.

(3) Редът за участие в конкретния диспут се определя по строг азбучен ред на имената на кандидатите. Ръководителите на регионалните радио- и телевизионни центрове, определят екипите, формите и условията за реализиране на предаванията, а темите на диспутите се определят от зоналната обобщаваща комисия по направления.

Чл. 67.

(1) Други радио- и телевизионни оператори, включително кабелни телевизии, могат да предоставят време за отразяване на предизборната кампания при едни и същи условия и цени.

(2) Собствениците на радио- и телевизионните оператори по ал. 1 или техни представители договарят писмено с общинската администрация условията и реда за предоставяне на време за отразяване на предизборната кампания най-късно 30 работни дни след стартиране на кампанията.

Чл. 68.

(1) Когато е излъчено предаване, накърняващо правата и доброто име на кандидат, той има право на отговор.

(2) Искането се прави чрез зоналната обобщаваща комисия до съответния радио- или телевизионен оператор в срок до 72 часа след излъчване на предаването.

(3) Времето за право на отговор е извън полагаемото за изборната кампания на кандидата.

Чл. 69.

(1) При нарушаване на реда за провеждане на предизборната кампания от радио- и телевизионните оператори могат да се подават жалби в срок до 72 часа след излъчване на съответното предаване.

(2) Жалбите се подават до:

1. Централната контролна комисия, когато операторът има лицензия с национален обхват;

2. Зоналната обобщаваща комисия по седалището на оператора, когато той има лицензия с регионален или местен обхват.

Чл. 70.

(1) Когато жалбата е подадена до комисия, която не е компетентна, тя незабавно я изпраща на надлежната комисия, като уведомява жалбоподателя.

(2) Надлежната районна избирателна комисия разглежда жалбата в срок от 24 часа и постановява решение, което е окончателно.

Чл. 71.

(1) Предизборната кампания се финансира от държавния финансов резерв, зоналните и общински бюджети.

(2) Забранява се финансиране на предизборната кампания със средства от:

1. юридически лица и от еднолични търговци;

2. чуждестранни физически лица;

3. религиозни институции;

4. чужди правителства или от чуждестранни държавни предприятия, чуждестранни търговски дружества или чуждестранни организации с идеална цел.

Чл. 72.

Финансирането по чл. 71, ал. 1 не може да надхвърля общо:

1. държавни разходи - 1 000 000 лв.;
2. зонални разходи - 1 500 000 лв.;

Чл. 73.

(1) В срок до един месец след изборния ден зоналните администрации представят отчети пред Сметната палата за изразходваните в предизборната кампания средства, включително и извлечения от представените за участие в изборите банкови сметки.

(2) Сметната палата извършва фактическа проверка за реално извършените разходи по предизборната кампания за всяка зона и община.

Глава осма

ГЛАСУВАНЕ

Чл. 74.

(1) Гласуването се извършва с цветни бюлетини:

бяла - за Президент, Общински управител или Кмет;
зелена - за Председател на Велико народно събрание и Държавен секретар;
червена - за Върховен, Зонален или Общински съдия;
синя – Главен прокурор, Полицейски инспектор или полицейски комендант.

(2) Бюлетините не могат да съдържат реквизити извън изброените в закона.

(3) Бюлетината за всеки кандидат съдържа:

1. Номера на избирателната секция и избирателен район;
2. Квадратчета за отразяване на волята на избирателя, срещу които са изписани имената на кандидатите. Имената на кандидатите са изписани по строг азбучен ред на техните имена ;

(4) Номерът на избирателната секция и избирателен район се изписват най-отгоре на бюлетината в дясно.

(5) Редовете на отделните кандидати се отделят един от друг с празен ред и с плътна черна хоризонтална линия.

Чл.75.

Броят на отпечатаните бюлетини е равен на броя на домакинствата включени в избирателната секция, увеличен с 5 на сто.

Чл.76.

Гласуването се извършва по избирателни секции в предназначени за тази цел изборни помещения.

Чл.77.

(1) Когато в сграда с повече от един етаж има секции и на горни етажи, а секцията на избирател с физическо увреждане на опорно-двигателния апарат или с увреждане на зрението се намира на някой от тях, избирателят може да гласува в избирателна секция, която се намира на първия етаж (партера) на същата сграда.

(2) В сградата по ал. 1 задължително се обособява поне една секция на първия етаж (партера) за избиратели с физически увреждания на опорно-двигателния апарат и със зрителни увреждания.

(3) Пред избирателната секция по ал.1 се поставят табела и други обозначителни знаци, на които се отбелязва и допълнителното ѝ предназначение.

(4) Не по-късно от 7 дни преди датата на произвеждане на изборите общинската организационна комисия оповестява по подходящ начин чрез средствата за масово осведомяване и местния печат мерките, позволяващи на хората с физически и зрителни увреждания да се придвижат и да гласуват в изборния ден.

(5) В обявлението по ал. 4 се посочват телефон и адрес, на които могат да се правят заявки за помощ в изборния ден.

Чл.78.

(1) Към всяка общинска организационна комисия се създава подвижна избирателна кутия при наличие на самотни избиратели с трайни увреждания, които не им позволяват да упражнят избирателното си право в изборното помещение.

(2) Избирателите по ал. 1, които желаят да гласуват с подвижна избирателна кутия, заявяват желанието си не по-късно от 30 дни преди изборния ден в писмена форма чрез саморъчно подписано заявление - подадено чрез писмо, факс или в електронна форма до общинската организационна комисия. В заявлението се посочват имената на избирателя, номера на НЗК, настоящият адрес и се прилага копие от документ от ТЕЛК (НЕЛК).

(3) Имената на избирателите, направили искане по ал. 2, се вписват в отделен списък за гласуване с подвижна избирателна кутия, който е неразделна част от избирателната кутия.

(4) Членовете на секционната комисия, които обслужват подвижната избирателна кутия, получават от председателя на секционната избирателна комисия списъка по ал. 3, празна запечатана избирателна кутия, бюлетини за гласуване и печат. Броят на бюлетините е равен на броя на избирателите, вписани в списъка за гласуване с подвижна избирателна кутия, увеличен с 2 на сто.

Чл.79.

(1) Забранява се поставянето на агитационни материали в изборните помещения, както и на разстояние, по-малко от 100 метра от входа на сградата, в която е изборното помещение до края на гласуването.

(2) Когато секционната избирателна комисия установи наличие на материали по ал. 1, тя незабавно ги отстранява, при необходимост със съдействието на право охранителните органи.

Чл.80.

(1) Два часа преди началото на изборния ден секционната комисия получава от общинската администрация:

1. избирателни кутии;
2. необходимия брой бюлетини за гласуване;
3. избирателните списъци за отразяване самото гласуване;
4. формуляр на секционен протокол;
5. формуляри на извлечения и чернови на секционните протоколи;
6. печат на секционната комисия и допълнителен печат, когато има подвижна избирателна комисия; Допълнителния печат се различава от основния с фрагмента „ПИК“;
7. други помощни технически материали.

(2) Председателят на секционната комисия и управителят на общината, района или кметството или определено от тях с нарочна заповед длъжностно лице от общинската администрация лично подписват протокол за предаване и приемане на бюлетините, изборните книжа и материали. В случай на физическа невъзможност на председателя

на секционната изборителна комисия бюлетините, изборните книжа и материали се получават и протоколът се подписва от заместник-председателя на секционната изборителна комисия.

(3) Печатът на секционната комисия се предава в запечатан плик, който се подписва от лицата по ал. 2 в момента на получаването му и се отваря при откриването на изборния ден в секцията пред цялата комисия. След приключване на гласуването печатът се поставя и затваря в плик, който се подписва от председателя и секретаря на комисията и запечатва с печата на изборната секция.

(4) След подписване на приемо-предавателния протокол, отговорността за опазване на книжата и материалите носи съответното юридическо лице-приемчик.

(5) Всички секционни материали от изборителната секция до мястото и момента на предаване в общинската изборителна комисия се охраняват от конвой на местния правоохранителен орган. Аналогичен е реда за предаване на всички материали до ЦКК.

Чл. 81.

(1) Пред изборното помещение се поставят образци на бюлетините за гласуване и списък с пълните имена на кандидатите и службата за която кандидатства.

(2) В изборното помещение се поставят кабинни за гласуване, така че да се осигури тайната на вота. Кабините трябва да осигуряват условия за гласуване и на гласоподаватели с физически увреждания.

(3) След приключване на подготовката за гласуване помещението се запечатва с хартиена лента с подписите на присъстващите членове на секционната комисия.

4) Местните правоохранителни органи осигуряват външната охрана на изборните помещения.

Чл.82.

(1) Изборното помещение се разпечатва 10 минути преди началото на изборния ден от Председателя на секционната комисия в присъствие на поне двама членове. Начало на изборния ден е 6.00 часа. Изборният ден се открива от председателя на секционната изборителна комисия, ако присъстват повече от половината от членовете на секционната изборителна комисия. При липса на кворум се уведомява общинската изборителна комисия. Ако в 6,00 ч. са се явили повече от половината от членовете на секционната изборителна комисия, но не се е явил председателят на комисията, изборното помещение се разпечатва и изборният ден се открива от заместник-председателя на комисията, което обстоятелство се вписва в протокола с изборните резултати.

(2) Когато до един час не се явят необходимия брой членове на секционната изборителна комисия, общинската изборителна комисия включва необходимия брой членове от резервите на мястото на неявилите се членове в срок от един час.

(3) Когато председателят на секционната изборителна комисия отсъства, общинската изборителна комисия назначава заместник-председателя за председател, а член на секционната изборителна комисия - за заместник-председател. Когато отсъства заместник-председателят или секретарят на секционната изборителна комисия, общинската изборителна комисия назначава член на секционната изборителна комисия за заместник-председател или секретар.

(4) Когато председателят, заместник-председателят и секретарят на секционната изборителна комисия отсъстват, общинската изборителна комисия попълва състава на секционната изборителна комисия и назначава председател, заместник-председател и

секретар измежду членовете и резервите.

(5) Централната контролна комисия, по предложение на областна изборителна комисия, може да разреши гласуването в някои секции да започне в 5,00 ч.

Чл.83.

(1) При откриване на изборния ден в изборните помещения могат да присъстват кандидати, застъпници, наблюдатели, журналисти и избиратели.

(2) В тяхно присъствие Председателят на секционната изборителна комисия проверява наличието на книжата и материалите по чл. 80, ал. 1., проверява изправността на изборителната кутия и дали тя е празна. След проверката кутията затваря и запечатва с хартиени ленти, подписани от присъстващите членове на комисията.

(3) Председателят на секционната изборителна комисия маркира при откриване на изборния ден по уникален начин печата на секционната изборителна комисия, с който се подпечатват бюлетините и изборните книжа. За маркирането се съставя протокол, подписан от членовете на комисията, който съдържа не по-малко от три отпечатъка от маркирания печат.

(4) Председателят обявява изборния ден за открит.

Чл.84.

(1) По време на гласуването в изборното помещение могат да присъстват застъпници, наблюдатели и журналисти.

(2) Бюлетините и пликовете се получават еднолично от избирателите, след проверка на техните данни и изборително право. Забранява се предварителното раздаване на бюлетини.

Чл.85.

Лицата, служебно заети в произвеждането на изборите като членове на секционна комисия или като охрана на съответната изборителна секция, не упражняват правото на глас. Това се извършва от друг член на домакинството в съответната изборителна секция.

Чл.86.

(1) Избирателят удостоверява самоличността си с лична карта или личен (зелен) паспорт за страната.

(2) Изборителното си право, избирателят удостоверява чрез представяне на Националната си застрахователна карта /НЗК/.

(3) Лица, допуснали или направили опит да гласуват с фалшива НЗК, губят завинаги изборителни права и се наказват с лишаване от свобода за пет години.

Чл.87.

(1) Председателят или упълномощен член на комисията сверява данните от документа за самоличност и номера на НЗК на избирателя с тези от изборителния списък и го допуска до гласуване. Документът за самоличност остава в представителя на секционната комисия до полагането на подпис от избирателя в изборителния списък.

(2) Когато се установи разлика в някое от имената на избирателя в списъка и според документа за самоличност при съвпадане на ЕГН, имената на избирателя от документа за самоличност се записват в графата "Забележки" на изборителния списък.

Чл.88.

(1) Избирателят получава от член на секционната комисия необходимите бюлетини, които се подпечатват с печата на комисията в момента на получаването им, след което отива в кабината за гласуване.

(2) В кабината може да се намира само един избирател. При гласуване с подвижна

избирателна кутия в помещението могат да присъстват други лица от домакинството.

(3) Избирателят гласува, като:

1. поставя в квадратчето срещу името на предпочитания от него кандидат, изразяващ по еднозначен начин неговия избор;
2. сгъва бюлетините по начин, непозволяващ да се вижда отбелязаното маркиране.
3. излиза от кабината и подава сгънатите бюлетини на член на комисията, който ги подпечатва повторно с печата на комисията;
4. след повторното подпечатване лично пуска бюлетините в избирателната кутия;
5. полага подпис в избирателния списък и получава документа си за самоличност.

(4) Вписването в бюлетина на каквито и да било символи, прави гласа недействителен.

(5) Когато избирателят е ученик или студент, който е гласувал при условията на чл. 36, ал. 11, член на секционната избирателна комисия полага подпис и печат в ученическата или студентската книжка на избирателя и го вписва в допълнителния избирателен списък.

(6) След гласуване избирателят получава обратно документа си за самоличност и напуска помещението на избирателната секция.

Чл. 89.

(1) Гласуването е по домакинства.

(2) Когато в домакинството избирателят е сам и с физическо увреждане, което не му позволява да извърши сам необходимите действия при гласуването, председателят на комисията може да разреши гласуването да се извърши с помощта на придружител, посочен от избирателя. При оспорване решението на председателя от член на комисията, спорът се решава окончателно от секционната комисия. Името и единният граждански номер на придружителя, както и причината за гласуване с придружител се вписват в графата "Забележки" на избирателния списък от член на комисията. Когато физическото увреждане не позволява на избирателя да се подпише, в полето за подпис член на комисията отбелязва "гласувал". Това обстоятелство се отбелязва в графата "Забележки" и в протокола на секционната комисия.

(3) Не се разрешава едно лице да бъде придружител на повече от един избирател.

(5) Член на комисията не може да бъде придружител.

(6) Не се разрешава присъствие на други лица, освен гласуващи в момента избиратели, на разстояние по-малко от три метра от кабините за гласуване, когато в тях има избирател.

(7) Не се разрешава гласуване извън изборното помещение.

(8) Забранява се изнасянето на бюлетини извън изборното помещение.

(9) Забранява се използването на мобилни телефони, фотоапарати или друга образно възпроизвеждаща техника с цел заснемане на начина на гласуване.

(10) Забранява се след попълване на бюлетините и преди пускането им в избирателната кутия избирателят да показва бюлетините си. При нарушаване на забраната комисията незабавно обявява бюлетините за недействителни и отбелязва това обстоятелство в графата "Забележки".

(11) Бюлетините по ал. 10 се броят отделно и се вписват на отделен ред в секционния протокол.

(12) Забранява се изнасянето на избирателни кутии, печат на секционна избирателна комисия, бюлетини и избирателни списъци извън изборното помещение след приемането им от комисията в предизборния ден, по време на гласуването и преброяването на гласовете до приключване на работата на комисията.

(13) Алинеи 7, 8 и 12 не се прилагат при гласуване с подвижна избирателна кутия.
Чл.90.

(1) Когато избирателната кутия се напълни с бюлетини, върху нейния отвор се залепва хартиена лента с подписите на членовете на комисията, така че да не могат да се пускат повече бюлетини. Пълната кутия остава на масата.

(2) Председателят проверява изправността на втората кутия и дали тя е празна. Кутията се затваря и запечатва с хартиени ленти, подписани от присъстващите членове на комисията, и гласуването продължава. Това обстоятелство се вписва в протокола с изборните резултати.

(3) Когато към секцията е създадена подвижна избирателна кутия, след приключване на гласуването върху нейния отвор се залепва хартиена лента с подписите на членовете на комисията, които обслужват кутията. Подвижната избирателна кутия се връща в избирателната секция и се поставя на масата. Избирателния списък на ПИК се предава на председателя на изборната секция.

Чл. 91.

(1) Изборният ден продължава до 19,00 ч. Когато в 19,00 ч. пред изборното помещение има негласували избиратели, установяването на техния брой и самоличността им се извършва от председателя и секретаря на секционната избирателна комисия. Тези избиратели получават номера от секретаря на секцията с които се допускат да гласуват извън избирателния ден. Само тези избиратели се допускат до гласуване след 19,00 ч., а самото гласуване продължава до упражняване на избирателното им право.

(2) Секционната избирателна комисия може да преустанови гласуването, когато са налице съществени нарушения на изборния процес. След тяхното отстраняване гласуването продължава. Решението за преустановяване на гласуването се съобщава незабавно на Централната контролна комисия чрез областната избирателна комисия. Тези обстоятелства се отразяват в протокола на секционната избирателна комисия с изборните резултати.

(3) При необходимост от възстановяване на реда и по решение на секционната избирателна комисия председателят търси съдействието на охраняващите изборната секция, които при необходимост могат да бъдат усилены. Тези обстоятелства се отразяват в протокола на секционната избирателна комисия с изборните резултати.

(4) Не се допускат в изборното помещение лица с поведение, накърняващо добрите нрави, както и лица, носещи предмети, опасни за живота и здравето на гражданите.

(5) Въоръжени лица не се допускат в изборното помещение освен в случаите по ал. 3.

Глава девета

ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ИЗБОРНИТЕ РЕЗУЛТАТИ

Чл.92.

(1) След изтичане на изборния ден, председателят на секционната комисия обявява гласуването за приключило.

(2) Преди започване работа по установяване резултатите от гласуването, неизползваните бюлетини се опаковат и поставят в кутия която се запечатва с печата на секцията и подписва от нейните членове. Тази кутия не се разпечатва до изтичане на законовия срок за обжалване резултатите от изборите.

Чл.93.

(1) *Преди отваряне на избирателните кутии:*

1. от масата се отстраняват всички вещи с изключение на черновите.

2. в протокола се вписват:

- данните за изборителната секция, включително имената на участвалите в комисията членове и на присъствалите други лица;
- часът на откриване на изборния ден и на приключване на гласуването;
- броят на изборителите според основния изборителен списък;
- броят на изборителите в допълнителния изборителен списък;
- броят на гласувалите изборители според положените в изборителните списъци подписи;
- броят на гласувалите в ПИК;
- броят на подадените заявления, възражения, жалби и взетите по тях решения.

Чл.94.

При отваряне на изборителните кутии и установяване на резултатите от гласуването могат да присъстват кандидати, застъпници, представители на партии, коалиции и инициативни комитети, наблюдатели и журналисти.

Чл.95.

(1) При отваряне на изборителната кутия само един член /по решение на комисията/ има достъп до бюлетините под наблюдението и контрола на останалите членове.

(2) Бюлетините се изваждат една по една и се броят.

(3) Когато в гласуването е била включена втора изборителна кутия, тя се отваря след изчерпване на бюлетините от първата кутия и изваждането и броенето на бюлетините продължава.

Чл.96.

(1) Бюлетините се подреждат на масата на три купчинки: купчинка от бюлетини с бял цвят, купчинка със зелен цвят, купчинка с червен цвят. Общия брой и броя на бюлетините от всяка купчинка се записват в протокола.

(2) След записване броя на бюлетините, започва същинската част по установяване на изборните резултати:

- Бюлетините с бял цвят се подреждат на купчинки по имена на кандидатите;
- След установяване на броя бюлетини за всеки кандидат, всяка бюлетина се проверява за нейната действителност;
- Недействителните се заделят, изброяват и записват в протокола като недействителни;
- Когато по съдържанието на някоя бюлетина възникне спор, случаят се описва в протокол.
- Повторно се изброяват действителните бюлетини и резултатите се записват в протокола;

(3) Обработката на бюлетините със зелен и червен цвят е аналогичен.

Чл.97.

След установяване резултатите от гласуването секционната комисия ги отразява в секционен протокол.

Чл.98.

Секционната комисия съставя секционния протокол в три идентични екземпляра изработени на трипластова индигирана хартия. Всеки екземпляр е на един лист с обособени страници. Преди попълване на протоколите се съставят чернови, които по форма и съдържание са еднакви с тях.

Чл.99.

(1) След съставянето секционният протокол се подписва от всички членове на комисията. Председателят полага последен подписа си и обявява резултатите от

гласуването.

(2) Поправки в протокола след този момент не могат да се правят.

(3) Член на комисията не може да откаже да подпише протокола. Отказът на член на комисията да подпише протокола се отбелязва в него. Член, който не е съгласен с отразеното в протокола, го подписва с особено мнение.

(4) Когато член на комисията е обективно възпрепятстван да подпише протокола, това се отбелязва, като се посочват и причините.

(5) Неподписването на протокола от член на комисията не го прави недействителен.

(6) Извлечение от протокола с окончателните резултати се поставя на видно място пред секцията.

(7) Кандидатите, застъпниците, журналистите и всички граждани имат право да правят фотокопия на изнесеното извлечение от протокола.

Чл. 100.

Екземплярите от протокола за Зоналната обобщаваща и Централната контролна комисия се предават от председателя или заместник-председателя, секретаря и член на комисията на общинската организационна комисия. Останалите книжа и материали се предават в деловодството на общинската администрация като ценни книжа на отговорно съхранение.

Чл.101.

(1) Общинската организационна комисия приема, проверява за пропуски и обработва информацията от секционните протоколи.

(2) Когато общинската изборителна комисия установи пропуски или очевидни фактически грешки в секционния протокол, тя събира секционната комисия за отстраняването им.

(3) При приемане на секционния протокол общинската организационна комисия издава подписана разписка, съдържаща числовите данни от протокола. Членовете на секционната комисия прикрепят тази разписка към извлеченията от секционния протокол.

Чл.102.

(1) Въз основа на данните от секционните протоколи общинската организационна комисия отчита резултатите от гласуването и съставя обобщен общински протокол.

(2) Общинският протокол е в два идентични екземпляра изработен на двупластова индигирана хартия. Всеки екземпляр е на един лист с обособени страници. Преди попълване на протокола се съставя чернова, която по форма и съдържание е еднаква с него.

(3) За окончателно избран кандидат се смята този, който е получил най-много гласове.

(4) Когато двама или повече кандидати са получили най-много, но равен брой гласове, се произвежда втори тур до 7 дни от датата на произвеждането на първия тур в неработен ден.

(5) На втория тур за избран се смята кандидатът, получил най-много действителни гласове. При равен брой гласове, поради което няма избран кандидат, президентът по предложение на Централната контролна комисия насрочва нов избор за кандидат за съответната служба.

Чл.103.

(1) Общинският протокол се подписва от всички членове на комисията.

(2) След подписването председателят обявява избрания кандидат и съобщава резултатите от гласуването.

(3) При констатиране на очевидна фактическа грешка в обобщения протокол на общинската организационна комисия не могат да се извършват поправки. Зоналната обобщаваща комисия, констатирала грешката прави справка със секционните протоколи в общината и съставя свой обобщен протокол, като съхранява и грешния протокол.

(4) Член на общинска избирателна комисия не може да откаже да подпише протокола. Когато член на комисията не е съгласен с отразеното в протокола, той го подписва с особено мнение.

(5) Когато член на комисията е обективно възпрепятстван да подпише протокола, това се отбелязва, като се посочват и причините.

(6) Неподписването на протокола от член на комисията не го прави недействителен.

(7) Извлечение от протокола се поставя на видно място пред сградата, в която се помещава общинската избирателна комисия.

(8) Кандидатите, застъпниците, журналисти и всички граждани имат право да правят фотокопия от общинския протокол, след официалното му оформяне и подписване.

Чл.104.

Общинските организационни комисии създават база данни чрез компютърна обработка на секционните протоколи в избирателния район.

Чл.105.

(1) Председателят или заместник-председател, секретарят и член на общинската организационна комисия предават на Централната контролна комисия първия екземпляр на общинския протокол, първите екземпляри от секционните протоколи и копия на разписките по чл.98 не по-късно от 48 часа след получаване на секционните протоколи.

(2) След проверка на книгата по ал.1, Централната контролна комисия съставя,подписва и предава приемо-предавателен протокол на общинската организационна комисия.

(3) Книжата и материалите на общинската комисия, с изключение на предназначените за Централната контролна комисия, се предават на Зоналната администрация, на чиято територия е разположена тази комисия.

(4) Изборните книга и материали се съхраняват запечатани от общинските и зонални администрации до следващите избори.

Чл.106.

(1) Класирането и резултатите от всички избори се обявяват от Централната контролна комисия:

- за избори на ръководни лица в службите на местна администрация - поименно за всеки кандидат и длъжност в Зона, Община и кметство;

- за избори на ръководни лица в държавните служби – поименно за всеки кандидат по длъжност.

Чл.107.

Централната контролна комисия обявява окончателните резултати от гласуването не по-късно от три дни след изборния ден;

Чл.108.

Кандидатите, участвали в изборите, могат да оспорват законността на избора чрез посочените в Конституцията органи пред Конституционния съд в срок не по-късно от 14 работни дни от обявяването на резултатите от Централната контролна комисия.

Чл.109.

(1) Централната контролна комисия създава база данни чрез компютърна обработка на:

- секционните протоколи от страната;
- избирателните списъци с реално гласувалите избиратели по секции, съдържащи номерата на НЗК на гласувалите.

(2) Данните от базата със секционните протоколи се сравняват с базите данни на общинските организационни комисии. При наличие на разлики, както и при установяване на очевидни фактически грешки, Централната контролна комисия се произнася с решение по всеки от случаите, дава указания за отстраняване на грешката и актуализира базата си данни.

(3) Данните от базата с реално гласувалите избиратели по секции, съдържащи номерата на НЗК на гласувалите, ЦКК изпраща в държавната служба „Човешки ресурси и трудова заетост“ за проверка избирателните права на всеки гласуващ. При констатирани нарушения /гласуване с фалшива НЗК/, ЦКК отправя писмена молба до Конституционния съд за наказателно производство срещу гласоподавателят-нарушител по бързата процедура.

(4) Резултатите от изборите се определят според актуализираната база данни.

(5) Когато разликите по ал. 2 и ал.3 са от естество да променят изборния резултат, Централната контролна комисия съобщава за тях на заинтересуваните кандидати.

(6) Бюлетинът на Централната контролна комисия се публикува според актуализираната база данни.

(7) Окончателно актуализираната база данни на Централната контролна комисия се предоставя на: Президента, Председателя на Общото народно събрание, библиотеки, университети, Българската академия на науките.

(8) Базата данни по ал.7 не може да се променя и/или разпространява без разрешение на Централната контролна комисия.

Глава десета

ПРЕДСРОЧНО ПРЕКРАТЯВАНЕ НА ПЪЛНОМОЩИЯ

Чл.110.

Пълномощията на основни ръководни лица се прекратяват предсрочно по ред и условия, определени в Конституцията на Конституционна България и настоящия закон.

Чл.111.

При предсрочно прекратяване на пълномощията на основно ръководно лице Централната контролна комисия обявява следващия по резултати кандидата.

Глава единадесета

АДМИНИСТРАТИВНО НАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл.112.

(1) Който наруши разпоредбите на този закон, се наказва с глоба от 50 000 до 500 000 лв., когато деянието не представлява престъпление.

(2) Длъжностно лице, което умишлено извърши нарушение по ал.1, се наказва с лишаване от свобода за 10 години.

Чл.113. Актове за констатиране на нарушенията се съставят от Управителите на общинските администрации по решение на съответната комисия в тридневен срок от

получаване на сигнала или жалбата за нарушението.

Чл.114. Наказателните постановления се издават от Губернатора на Зоната по местоживее на нарушителя в тридневен срок от получаване на преписката. Ако актът е срещу общинския управител, акта се съставя от съответната зонална администрация.

Чл.115. Установяването на нарушения, съставянето на актове, издаването и обжалването на наказателни постановления се извършва по реда на [Закона за административните нарушения и наказания](#) и [Административнопроцесуалния кодекс](#).

Допълнителни разпоредби

§ 1. По смисъла на този закон:

1. "документ за самоличност" е:

- а) лична карта;
- б) личен (зелен) паспорт само за граждани, ползващи привилегиите на разпоредбата на § 9а от преходните и заключителните разпоредби на [Закона за българските документи за самоличност](#);
- в) свидетелство за правоуправление на МПС;
- г) паспорт (задграничен) на гражданин, намиращ се в деня на изборите в чужбина;
- д) моряшки паспорт на гражданин, намиращ се в деня на изборите на плавателен съд под български флаг;
- е) военна карта на кадрови военнослужещ от българската армия.

2. "наблюдатели" са:

- а) представители на чуждестранни парламенти, Организацията ОН, Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа, на чуждестранни партии и движения поканени чрез Дипломатическия корпус;
- б) упълномощени членове на български неправителствени организации;

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1.

Този закон отменя:

1. [Закона за избиране на народни представители](#), общински съветници и кметове (обн., ДВ, бр. 69 от 1991 г.; изм., бр. 70, 76 и 98 от 1991 г.; частично отменен със Закона за местните избори - ДВ, бр. 66 от 1995 г., относно произвеждането на избори за общински съветници и кметове, бр. 22 от 1997 г. - Решение № 4 на Конституционния съд от 1997 г.; изм., бр. 24 от 2001 г.).

2. [Закона за народните представители и народните съветници](#) (обн., ДВ, бр. 32 от 1977 г.; изм., бр. 72 от 1981 г., бр. 27 и 87 от 1986 г., бр. 77 от 1991 г.).

3. Всички преходни закони, разпоредби, подзаконови и нормативни актове, свързани с изборните права на гражданите.

§ 2. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

Времето на моята логика, на моята философия за нов живот приближава.

Тя ще обхване цялото човечество и интелекта ще победи човешкия индивид, а

Единствен верен съдник на споделената тук логика ще е времето.

20 МАРТ 2003г.

о.з. инж. полк.В.Василев

Шотландия

ЗАДТРАНИЧЕН РЕВОЛЮЦИОНЕН ЩАБ